

ZÁSADY SLUŠNÉHO CHOVÁNÍ

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lenka Medunová.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR.
Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.*

ÚKOL

„ **Od koho ses naučil tak dobrému chování?**

Od těch, odpověděl, kteří se chovali špatně.

Co jsem u nich viděl nesprávného, tomu jsem se vyhýbal.“

[Sa'dí, perský básník a myslitel]

ÚKOL

**Proč by měli lidé dodržovat
ve společnosti určitá pravidla?**

ÚKOL

Celá třída dostane za úkol zahrát si hru...

Asi chcete vědět ...

... kolik hráčů má hrát

... kdo s kým bude hrát

... s čím se hraje

... jaký je časový limit

**Prostě chcete znát pravidla,
aby hra měla smysl.**

**A stejně tak se lidé ve společnosti
musí chovat podle pravidel,
aby nevznikl chaos a existoval řád.**

ÚKOL

Vyber správnou odpověď.

Společenskými pravidly se zabývá ...

A) ETIKA

B) ETIKETA

C) ESTETIKA

?

Kdo si neví rady, tomu pomůže obrázek.

Správná
odpověď:

B

ÚKOL

- Společenské chování můžeme nazvat i jiným slovem. Poskládej slovo z přeházených písmenek.

NOBTNO

Správná
odpověď:

BONTON – z francouzštiny bon ton = dobré chování

**Nejdříve se seznámíme s pojmem
společensky významnější osoba.**

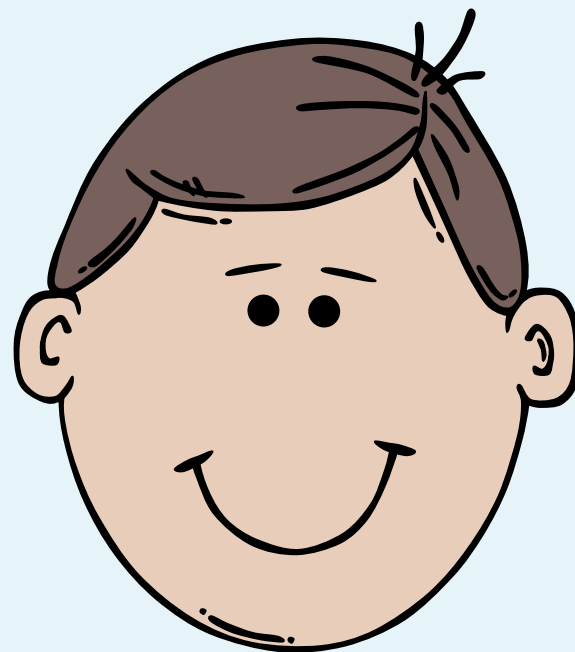

**Kdo je podle tebe společensky
významnější osoba?**

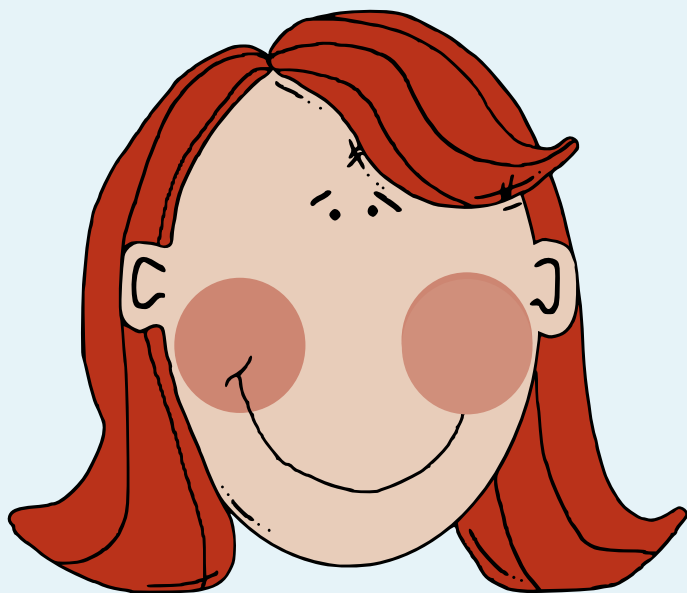
**Společensky
významnější
je starší**

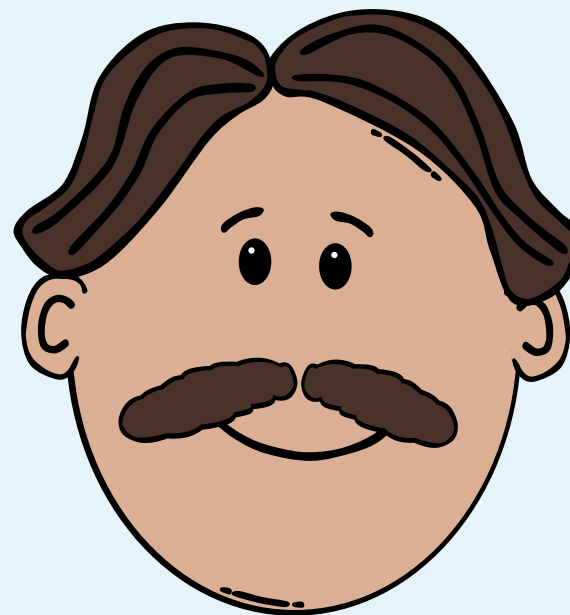
**Společensky
méně významný
je mladší**

**Společensky
významnější
je žena**

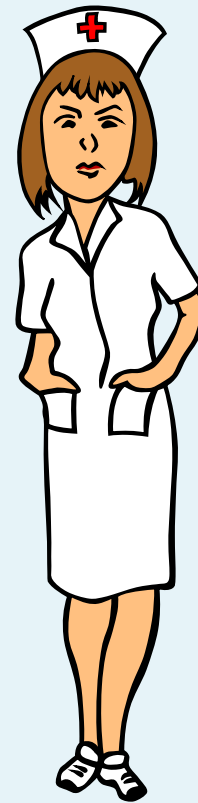
**Společensky
méně významný
je muž**

**Společensky
významnější
je nadřízený/á**

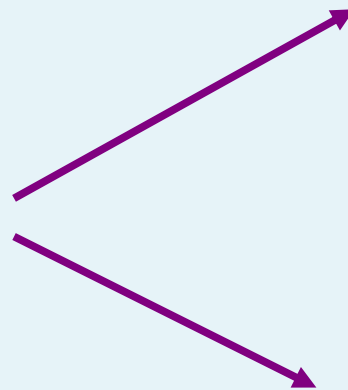
**Společensky
méně významný/á
je podřízený/á**

POZDRAV

POZDRAV

verbální

neverbální

ÚKOL

**Máš časový limit 30 sekund.
Napiš co nejvíce pozdravů,
které se používají.**

ÚKOL

**Zkus si spočítat,
kolikrát denně asi
zdravíš.**

PAMATUJ!!!

„Pozdravit je slušnost, ale odpovědět povinnost.“

ÚKOL

I pozdrav může vyjádřit naši náladu.
Zkus tedy pozdravit „Dobrý den“:

VESELE

SMUTNĚ

NAŠTVANĚ

ZNUDĚNĚ

POVÝŠENĚ

**První zdraví společensky méně významná
osoba osobu společensky významnější.**

ÚKOL

**Kdo tedy zdraví první?
Vyber správné odpovědi.**

a) muž ženu

b) žena muže

c) starší mladšího

d) mladší staršího

**e) podřízený
nadřízeného**

**f) nadřízený
podřízeného**

**Správné
odpovědi: A, D, E**

ÚKOL

**Když potkáš někoho vícekrát
za den, musíš ho pokaždé
pozdravit?**

ÚKOL

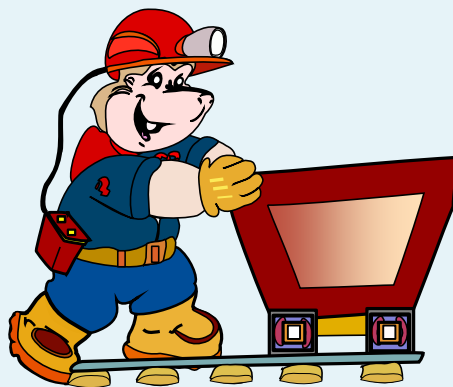
**Zdravíme i cizí lidi. Uved' některé
situace, kdy pozdravíš, aniž bys
někoho znal.**

ÚKOL

Některé zájmové skupiny mají své vlastní pozdravy. Přiřaď.

vodáci

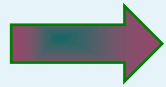
horníci

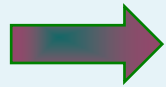
členové
Sokola

NAZDAR AHOJ ZDAŘ BŮH
Přijdeš i na jiné?

Neverbální pozdrav

PODÁNÍ RUKY

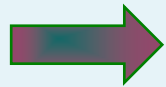
ÚKLON HLAVY

POLÍBENÍ NA TVÁŘ

POLÍBENÍ RUKY

MÁVÁNÍ

ÚSMĚV

ANO x NE (špatnou odpověď oprav)

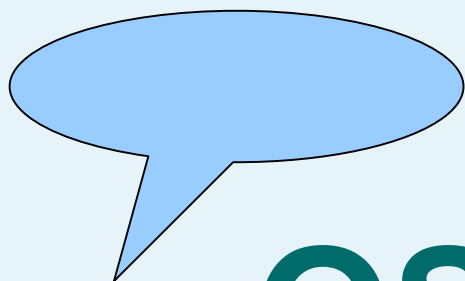
1. Zdravíme pouze pravou rukou, i kdybychom byli leváci. **ANO**
2. Ruku podáváme vždy, i když jsou ruce špinavé, zpcené nebo mokré. **NE**
3. Ruce si můžeme podat i v sedě. **NE**

ÚKOL

Víš, kdo se může zdravit levou rukou, protože je blíže k srdci?

Správná
odpověď:

SKAUTI

OSLOVOVÁNÍ a PŘEDSTAVOVÁNÍ

ÚKOL

Které oslovení je správné?

1.

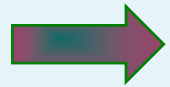
Heleďte se, osobo...

Dobrý den, paní Nováková...

2.

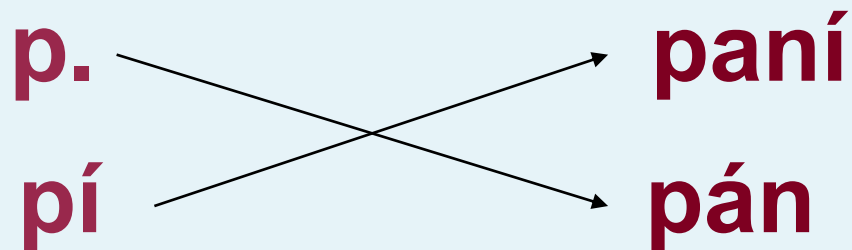

Osoby, které nám nebyly představeny,
oslovujeme pane, paní, slečno...

Znáš zkratky? Spoj.

Pokud dotyčného známe, připojíme
příjmení a akademický titul.

ÚKOL

Znáš akademické tituly?

Bc.

JUDr.

MUDr.

PaedDr.

MVDr.

PhDr.

MgA.

Mgr.

Ing.

RNDr.

**Křestním jménem oslovujeme ty,
se kterými si tykáme.**

ÚKOL

**Tykání navrhuje osoba společensky
významnější. Kdo tedy? Doplň.**

**Správná
odpověď:**

Žena nabízí tykání.

Starší nabízí tykání.

Nadřízený nabízí tykání.

- ➔ Pokud se představuji sám, je dobré použít formuli: „Dovolte, abych se představil, jmenuji se“
- ➔ Představujeme osobu společensky méně významnou osobě společensky významnější, tedy muže ženě, mladšího staršímu, podřízeného nadřízenému.
- ➔ Danou osobu představujeme i s akademickým titulem nebo funkcí.

ÚKOL

**Zahrajte si scénku, jak hostitel
představuje své hosty.**

- 1. inženýr Soukup – manželka hostitele**
- 2. ředitel Vaší firmy – Váš syn**
- 3. Vaše maminka – kamarád Petr**

OBLÉKÁNÍ

ÚKOL

K čemu nám slouží oděv?

- ochrana těla před vlivy počasí**
- k zakrytí nahoty**
- hygienický doplněk**
- móda**

ÚKOL

**Poznáš, z jaké pohádky je úryvek.
Kdo je autorem?**

**„ ... Ale vždyť na sobě nic nemá!“
zvolalo jedno malé dítě.**

**„Panebože, tot’ hlas nevinnosti,
slyšte!“ řekl otec a druh druhu šeptal,
co dítě pravilo.**

**„Nemá na sobě nic, říká tamhleto
dítě, nemá na sobě nic!“**

**„Vždyť na sobě nic nemá!“ volal
konečně všechen lid ...**

ÚKOL

Zamysli se nad textem známé písně. Kdo je autorem?

Šaty dělaj člověka

**Je to tak, třeba je to k nevíře,
že z biskupa putna dělá uhlíře.**

**Je to tak, třeba je to k nevíře,
že mnicha dělá kutna, krunýř rytíře.**

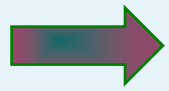
**Je to pravda odvěká, šaty dělaj člověka,
kdo je nemá, at' od lidí pranic nečeká.
Dokavad jsme nahatí, od hlavy až do paty,
nikdo neví, kdo je chudý a kdo bohatý.**

**Podle kabátu se svět měří,
pánům ve fraku každý věří.**

**Protože, je to pravda odvěká,
že šaty dělají člověka,
kdo v hadrech čeká na štěstí,
ten se načeká.**

ÚKOL

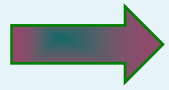
**• Jak je podle tebe důležité oblečení?
Je dobré soudit lidi jen podle oblečení?**

Oblečení je naší vizitkou.

Nezáleží na značce, ale je důležité, aby oblečení bylo čisté a řádně upravené.

Výběr oblečení volíme podle společenské události.

ÚKOL

Co si oblékneš, když půjdeš...

- do divadla
- na ples
- na sportovní utkání

ÚKOL

Jak podle tebe vypadá ELEGANTNÍ
člověk?

ÚKOL

Zjisti, při jaké příležitosti nosí
muži...

SMOKING

FRAK

ŽAKET

ÚKOL

Poznáš, o jaký oděv se jedná?
Z encyklopedie si o nich
vyhledej nějaké zajímavosti.

KILT

SÁRÍ

KIMONO

ÚKOL

Vyznač na mapě, kde lidé
nosí...

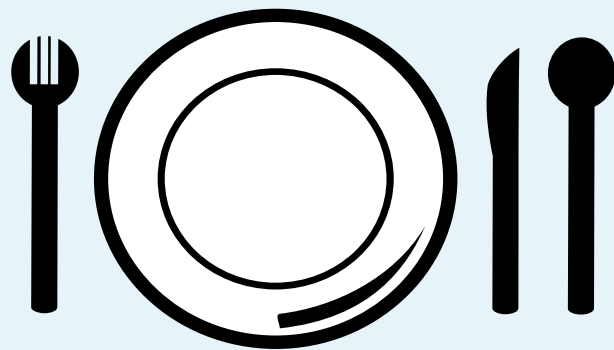

A) SÁRÍ

B) KIMONO

C) KILT

STOLOVÁNÍ

➔ **K jídelnímu stolu bychom měli usedat čistí a upravení.**

➔ **Pokud je více chodů, prostřené příbory bereme postupně směrem k talíři.**

U stolu sedíme vzpřímeně, ruce jsou nad zápěstím opřeny o hranu stolu.

- ➔ **Nůž nikdy neolizujeme, používáme jej pouze ke krájení a přisunutí jídla na vidličku.**
- ➔ **Při jídle nesrkáme, nemlaskáme, nejíme s plnými ústy...**
- ➔ **Od stolu můžeme vstát až po nejmávanější osobě.**

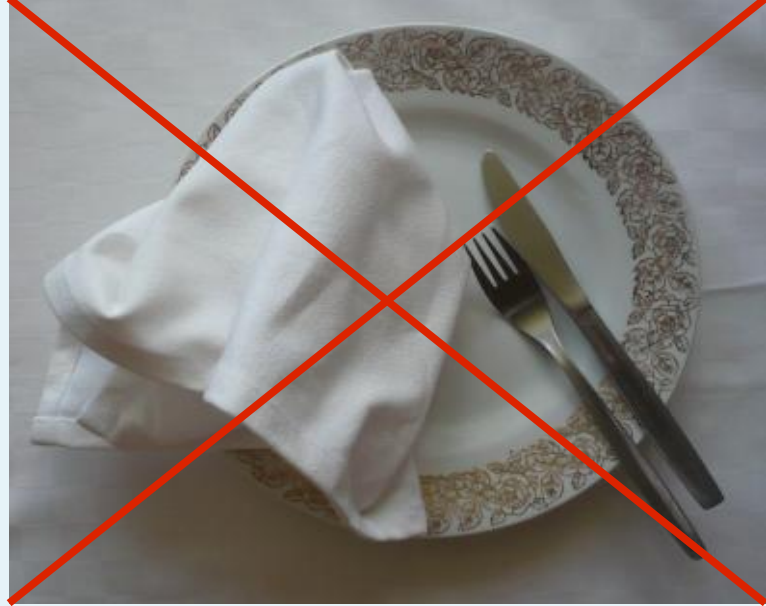
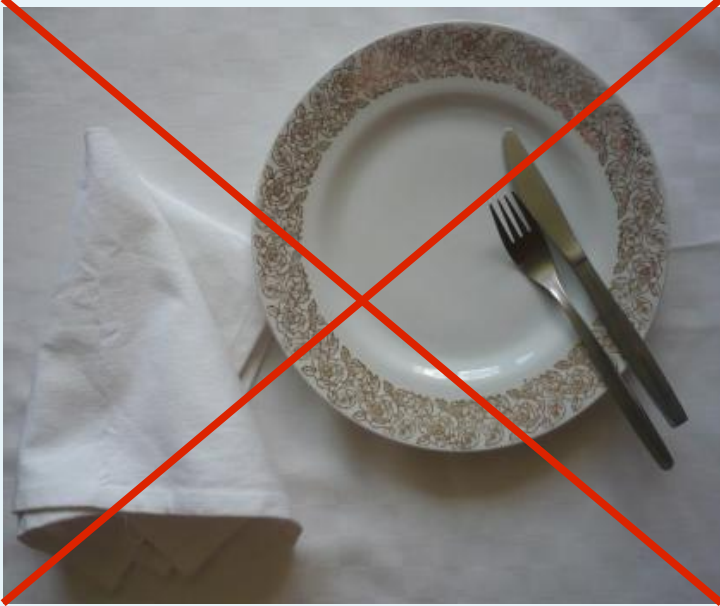
➔ **Plátěný ubrousek klademe na klín, nikoliv za límec.**

➔ **Před pitím si otřeme ústa papírovým ubrouskem.**

➔ **Papírový ubrousek po skončení jídla odložíme na talíř, látkový se odkládá vpravo.**

ÚKOL

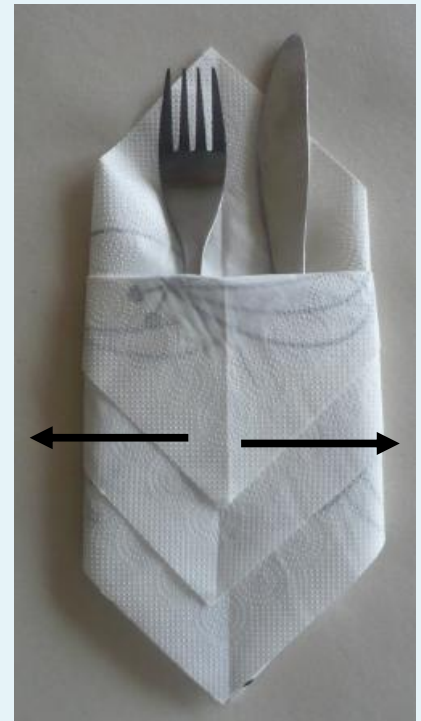
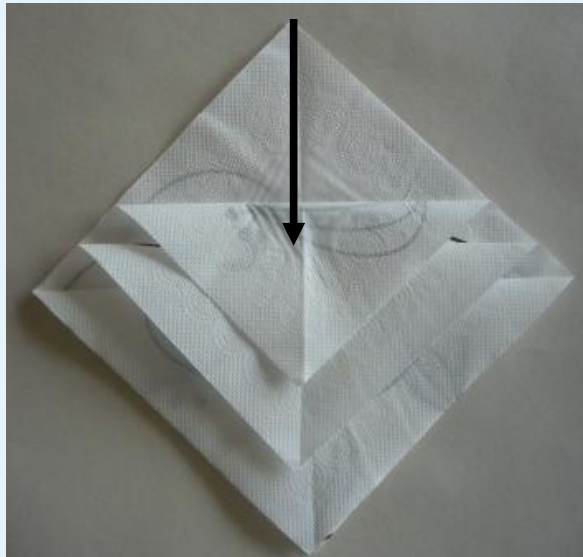
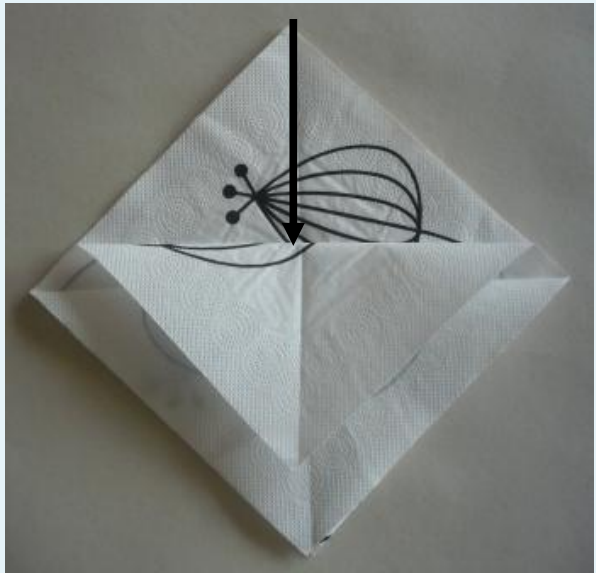
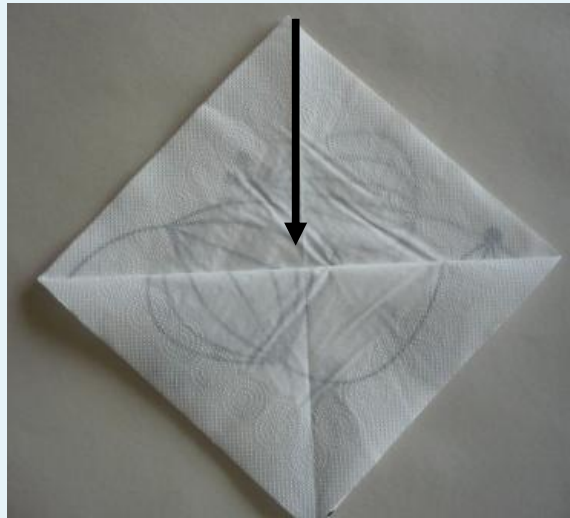
Na další stránce urči špatné obrázky.

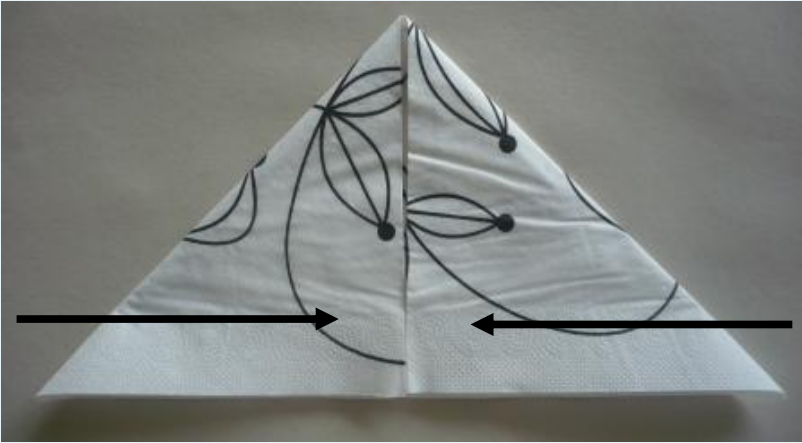

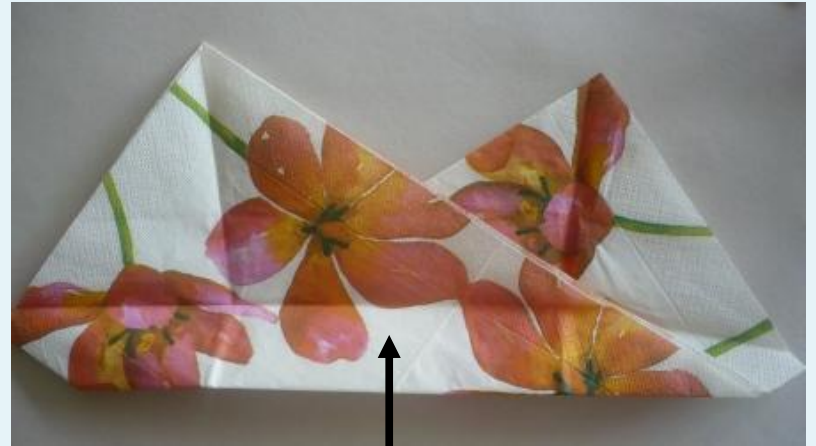

ÚKOL

**Zkus poskládat ubrousky na
slavnostní stůl.**

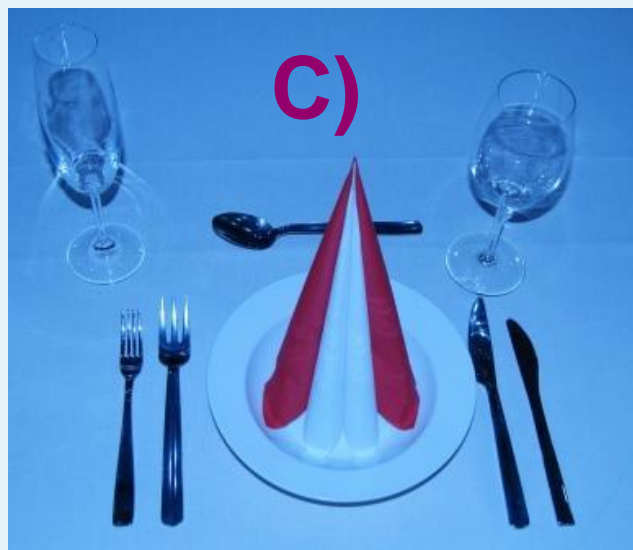
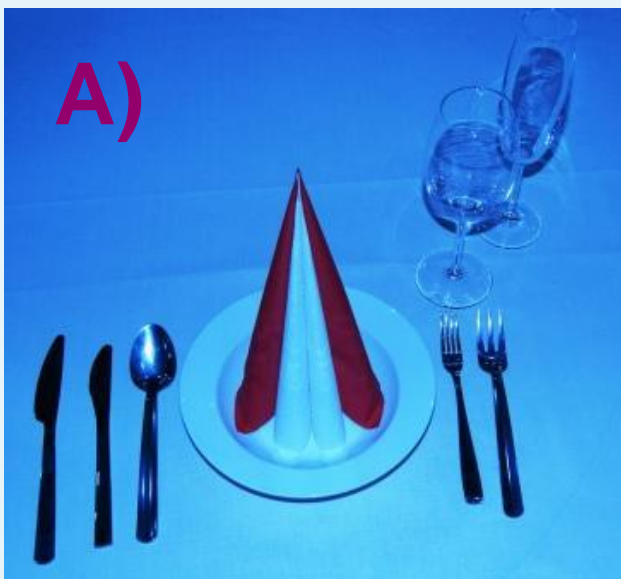

Který obrázek je správný?

**Správná
odpověď:**

B

ÚKOL

Přiřad'.

1)

2)

**A) Skončeno s jídlem,
talíř se může odnést.**

B) V jídle se pokračuje.

**Správná
odpověď:**

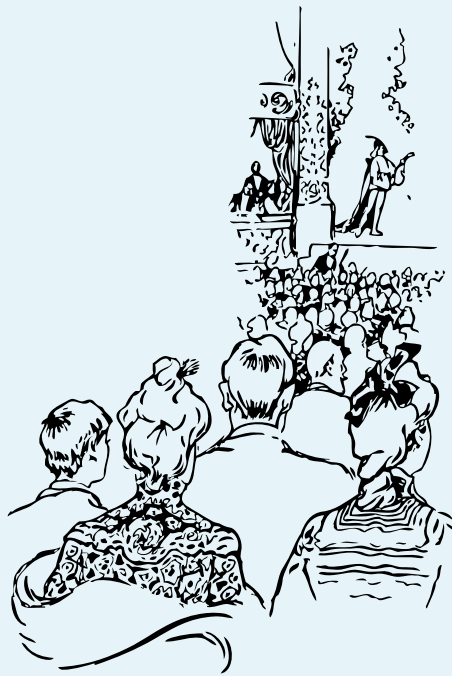
**1) B
2) A**

Zasedací pořádek

- ➔ **Místa k sezení orientovaná zády ke stěně s pohledem do prostoru patří významnějším osobám.**
- ➔ **Významnější osoba sedí po pravici.**

DIVADLO A KINO

ÚKOL

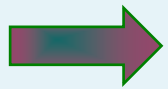
**Kdy a na čem jsi byl
naposledy v kině či divadle?**

ÚKOL

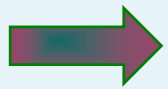
**Jaké oblečení bys doporučil do
kina a divadla?**

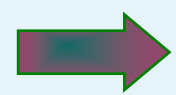
V kině i v divadle si zkontrolujeme, zda jsme vypnuli mobilní telefon.

Do kina i do divadla chodíme včas, abychom neobtěžovali ostatní diváky.

Pokud sedíme uprostřed, do řady vstupujeme vždy čelem k sedícím.

Pokud v kině konzumujeme jídlo, činíme tak potichu.

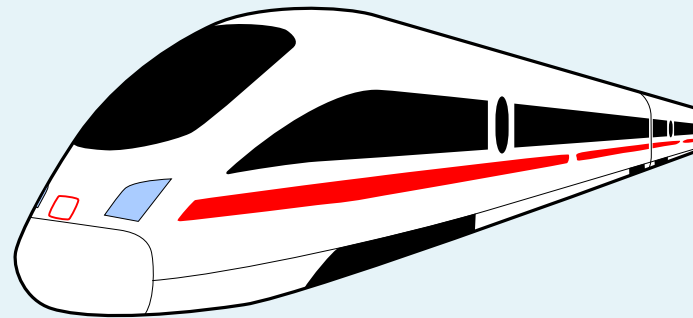
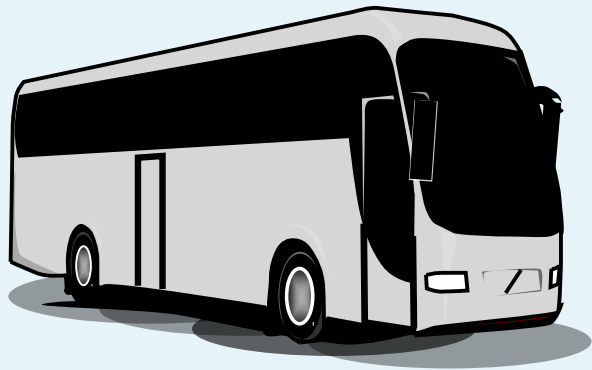

Na konci divadelního představení odměníme herce potleskem, nehrneme se hned pro kabáty do šatny. Totéž v kině – počkáme, až skončí závěrečné titulky.

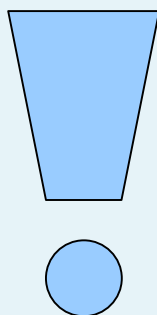

Žena sedí po pravici muže, pokud ovšem neseďí na kraji.

DOPRAVNÍ PROSTŘEDEK

 Pokud nastupujeme do autobusu, vlaku, tramvaje či trolejbusu, netlačíme se do dveří.

**Pamatuj si pravidlo:
Nejprve se vystupuje,
teprve poté nastupuje.**

Zdůvodni toto pravidlo.

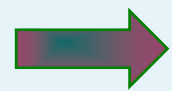
Nezůstáváme stát u vchodu, abychom nebránili vstupu dalších cestujících.

Pokud budeme v dopravním prostředku konzumovat jídlo, nevybíráme si takové, které má výraznou vůni.

Odpadky nevyhazujeme z oken.

**Se zavazadly nastupujeme
opatrně, tak abychom někoho
neuhodili.**

**Zavazadla nepokládáme
na sedadlo.**

Pouštíme sednout starší, nemocné, ženy, těhotné ženy nebo malé děti, které by se špatně udržely.

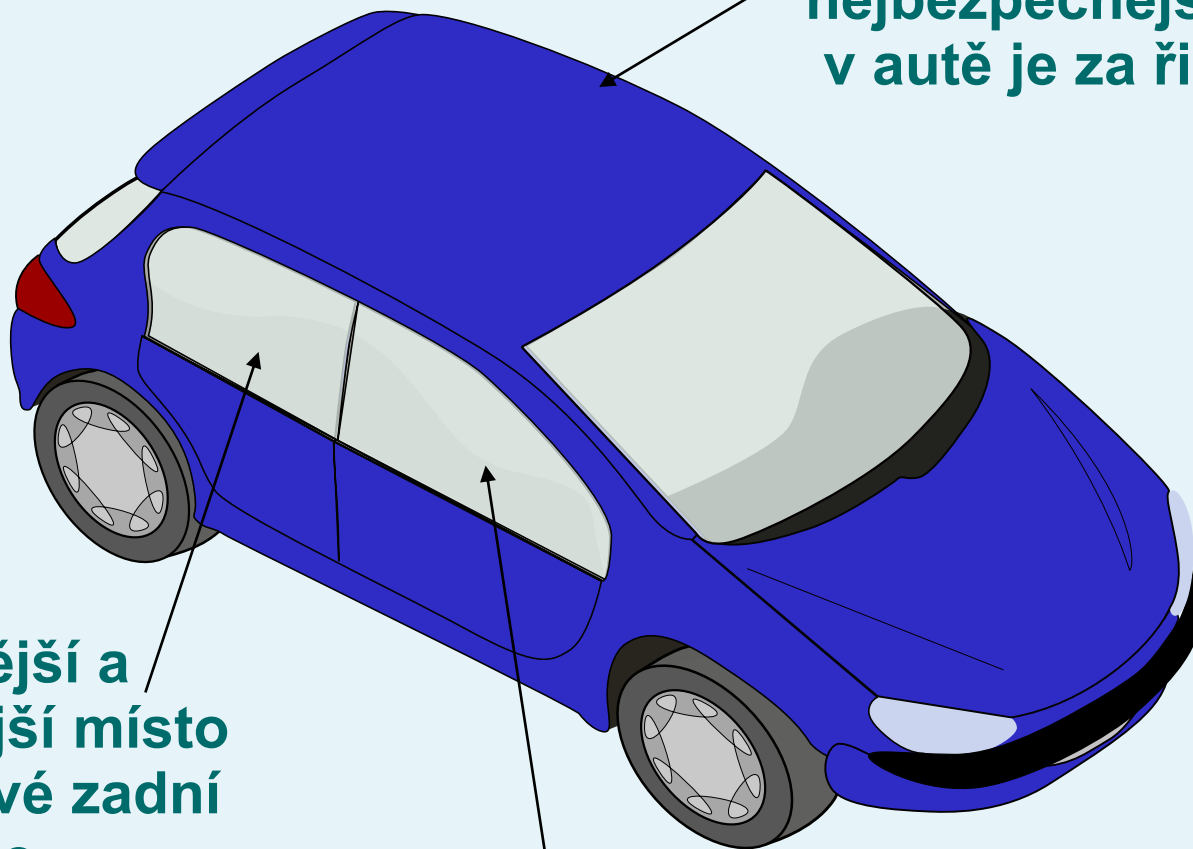
Pokud chceme otevřít okno, zeptáme se nejdříve spolucestujících.

Ve vlaku při vstupu do kupé pozdravíme a zeptáme se, zda je volné místo.

Zasedací pořádek v autě.

Druhé nejčestnější a
nejbezpečnější místo
v autě je za řidičem.

Nejčestnější a
nejbezpečnější místo
v autě je pravé zadní
sedadlo.

Nejméně bezpečné místo
je vedle řidiče.

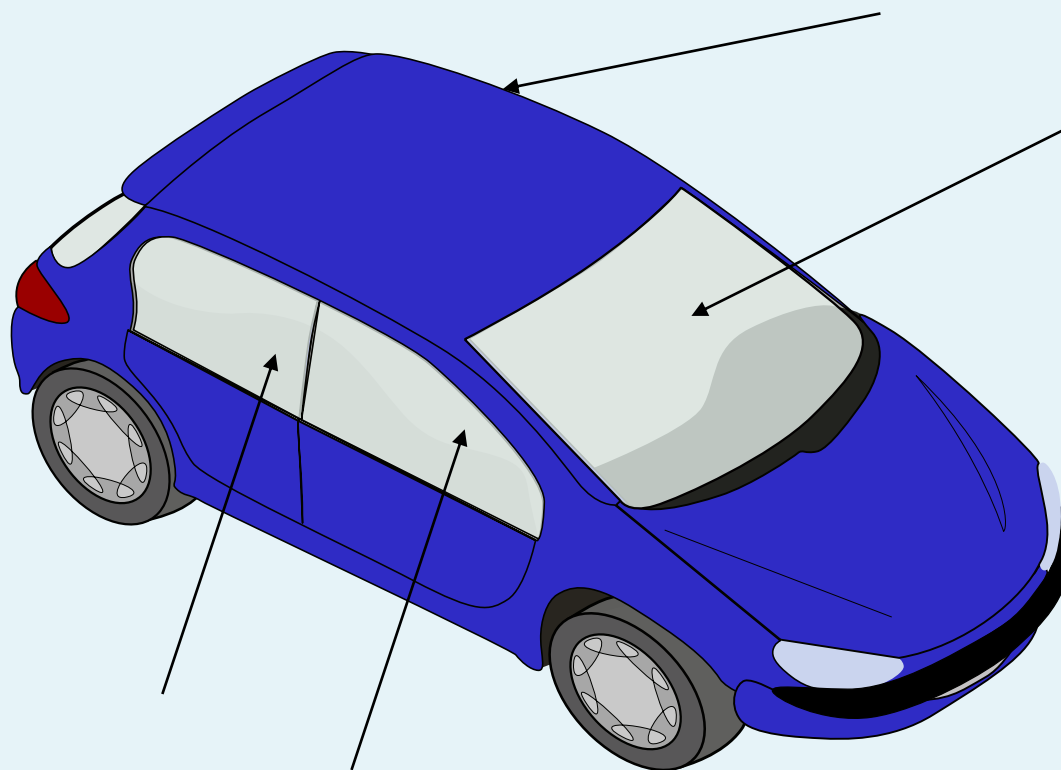
ÚKOL

Navrhni zasedací pořádek v automobilu.

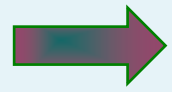
manžel dcery

maminka

dcera

řídí
tatínek

Při nastupování do auta otevře muž ženě dveře. Teprve poté nastupuje sám.

OPAKOVÁNÍ

ÚKOL

**Zopakuj si zásady
společenského chování.
Oprav všechny chyby v
příběhu, který máš v
pracovním listě.**

ÚKOL

**Zjisti ze slovníku cizích slov,
co znamená výraz FAUX PAS.**

PAMATUJ!!!

**Nic se nestane, pokud se ti
stane faux pas, ale důležité
je, abys byl vždy slušný,
uměl pozdravit, poprosit a
poděkovat.**

Použité zdroje:

Použitá literatura:

Andersen H. CH.: Pohádky. Albatros, Praha 1990.

Ježek J., Voskovec J., Werich J.: Šaty dělají člověka. Já, písnička, Music Cheb, Cheb 1993, str. 136.

Smejkal V.: Lexikon společenského chování. Grada, Praha 1998.

Špaček L.: Slon v porcelánu aneb Jak se neztratit v labyrintu etikety. Albatros, Praha 2006.

www.wikipedie.cz

Str. 36, 38, 42, 44,45, 46, 48, 49, 59: tvorba autora

Obrázky [cit.2010-07-07]

Str. 5 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-14739.html>>

Str. 8 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12164.html>>

Str. 8 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12185.html>>

Str. 9 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12232.html>>

Str. 9 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12178.html>>

Str. 10 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-2450.html>>

Str. 10 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-2447.html>>

Str. 11-12 Dostupný pod licencí Public domain na www:<<http://www.clker.com/clipart-handshake-agree.html>>

Str. 17 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-24550.html>>

Str. 17 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-1730.html>>

Str. 17 Dostupný pod licencí Public domain na www:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sokol_na_Lipnici.jpg>

Str. 21 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12187.html>>

Str. 21 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12179.html>>

Str. 27 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-3182.html>>

Str. 35 Dostupný pod licencí Public domain na www:
<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kilt%26Sporran.jpg>>

Str. 35 Dostupný pod licencí Public domain na www:
<[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sari_\(PSF\).png](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sari_(PSF).png)>

Str. 35 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-15774.html>>

Str. 37 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-10624.html>>

Str. 52 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12830.html>>

Str. 56 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-train.html>>

Str. 56 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-3043.html>>

Str. 61-62 Dostupný pod licencí Public domain na www: <<http://www.clker.com/clipart-12024.html>>

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lenka Medunová.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního
rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.*